

The Role of CEO Narcissism in Choosing Female Auditors¹

Nashmin Lotfiju², Bahman Banimahd^{3*},
Hashem Nikoomaram⁴, Hamidreza Vakilifard⁵

Received: 2023/06/26

Accepted: 2023/11/21

Research Paper

Abstract

Independent auditors play a significant role in crediting financial statements. Choosing an independent auditor is the most important decision of shareholders to credit financial statements. Various factors affect the choice of the auditor, among these factors we can mention the psychological characteristics of the client's management, such as the CEO's narcissism. Also, considering the important role of women in the auditing profession and the role of men's narcissism in misogyny and patriarchal beliefs, the purpose of this study was to investigate the role of the CEO's narcissism in choosing a female auditor. The current research is of an applied type and has been carried out with a descriptive-correlation approach and the necessary data has been analyzed using the statistical population including 134 listed firms in the Tehran Stock Exchange for the period of 2018 to 2019 by multivariate binary logistic regression method.

The results of the research showed that the narcissism of the CEO has a negative and significant relationship with the selection of a female auditor. Also, the loss report has a negative and significant relationship and the percentage of shares owned by the major shareholder has a positive and significant relationship with the probability of choosing a female auditor. Since female auditors have more accuracy and audit quality compared to male auditors, therefore, it can be said that the CEO's narcissism can be a measure to reduce the quality of financial reporting and audit quality.

Key Words: Auditor Choice, Narcissism, Audit Quality.

JEL Classification: M42, M43.

1. doi: 10.22034/JSE.2023.12101.2061
2. Ph.D. Student, Department of Accounting, Faculty of Management and Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
3. Professor, Department of Accounting, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran. (Corresponding Author). (dr.banimahd@gmail.com).
4. Professor, Department of Accounting, Faculty of Management and Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
5. Associate Professor, Department of Accounting, Faculty of Management and Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Copyright © 2024 The Authors. Published by Securities and Exchange Organization. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

سازمان بورس و اوراق بهادار، مرکز پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

فصلنامه بورس اوراق بهادار، سال شانزدهم، شماره ۶۴، زمستان ۱۴۰۲، صص ۶۶-۴۵

نقش خودشیفتگی مدیر عامل صاحبکار در انتخاب حسابرسان زن^۱

نشمین لطفی جو^۲، بهمن بنی مهد^۳، هاشم نیکومرام^۴، حمیدرضا وکیلی فرد^۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۳۰

مقاله پژوهشی

چکیده

حسابرسان مستقل، در اعتباردهی به صورتهای مالی نقش ویژه‌ای دارند. انتخاب حسابرس مستقل، مهم‌ترین تصمیم سهامداران برای اعتباربخشی به صورتهای مالی است. عوامل مختلفی بر انتخاب حسابرس تاثیر می‌گذارند، از جمله این عوامل میتوان به ویژگی‌های روانشناختی مدیریت صاحبکار همانند خودشیفتگی مدیرعامل اشاره نمود. همچنین، با توجه به نقش مهم زنان در حرفه حسابرسی و نقش خودشیفتگی مردان در زن ستیزی و باورهای مردسالارانه، هدف این پژوهش بررسی نقش خودشیفتگی مدیرعامل صاحبکار در انتخاب حسابرس زن بوده است. پژوهش حاضر از نوع کاربردی و با رویکرد توصیفی-همبستگی انجام شده است و داده‌های لازم با استفاده از جامعه آماری شامل ۱۳۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۸ به روش رگرسیون چند متغیره لاجستیک باینری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. نتایج پژوهش نشان داد که خودشیفتگی مدیرعامل صاحبکار رابطه منفی و معنی داری با انتخاب حسابرس زن دارد. همچنین، گزارش زیان رابطه‌ای منفی و معنی دار و درصد سهام متعلق به سهامدار عمده رابطه‌ای مثبت و معنی دار با احتمال انتخاب حسابرس زن دارند. از آنجایی که زنان حسابرس در مقایسه با مردان حسابرس، دقت نظر و کیفیت حسابرسی بیشتری دارند. از این رو، می‌توان گفت که خودشیفتگی مدیرعامل می‌تواند معیاری برای کاهش کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت حسابرسی باشد.

واژه های کلیدی: انتخاب حسابرس، خودشیفتگی، کیفیت حسابرسی.

طبقه بندی موضوعی: M42, M43.

doi: 10.22034/JSE.2023.12101.2061

۲. دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (nashminlotfiju@gmail.com).

۳. استاد، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). (dr.banimahd@gmail.com).

۴. استاد، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (nikoomaramh@srbiau.ac.ir).

۵. دانشیار، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (h-vakilifard@srbiau.ac.ir).

حق انتشار این مستند، متعلق به نویسندگان آن است. © ۱۴۰۲. ناشر این مقاله، سازمان بورس و اوراق بهادار است.

این مقاله تحت گواهی زیر منتشر شده و هر نوع استفاده غیرتجاری از آن مشروط بر استناد صحیح به مقاله و با رعایت شرایط مندرج در آدرس زیر مجاز است.

Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license
(https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

مقدمه

انتخاب حسابرس یکی از موضوعات مهم در راستای کاهش تضاد منافع میان مدیران و سهامداران به منظور نظارت بر عملکرد مدیر می باشد. در چند دهه اخیر مطالعات متعددی در زمینه انتخاب حسابرس انجام شده است. هر کدام از این مطالعات به نتایج مختلفی دست یافته‌اند. برخی از شواهد نشان می‌دهند که ویژگی‌های صاحبکار مانند اندازه، سودآوری، ریسک مالی، نوع مالکیت، استقلال هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره، ارتباطات سیاسی، کیفیت اطلاعات صورت‌های مالی و ... بر انتخاب حسابرس تاثیرگذار هستند (بنی مهد و جعفری معافی، ۱۳۹۲، ۸۵؛ تامرادی و همکاران، ۱۳۹۷، ۵؛ حاجیها و تقیان، ۱۳۹۷، ۱۵۴؛ نمازی و سعیدی، ۱۳۹۳، ۱۱). آن چه که از شواهد موجود در بازار حسابرسی کشور می‌توان مشاهده کرد، آن است که هم چنان خلاءهای پژوهشی در این بازار درباره انتخاب حسابرس وجود دارد. یکی از آن خلاءها که تاکنون مورد توجه پژوهشگران قرار نگرفته است، نقش ویژگی‌های روانشناختی مدیریت صاحبکار در انتخاب حسابرس به ویژه انتخاب حسابرس زن است.

بیش از دو دهه از تشکیل جامعه حسابداران رسمی کشور می‌گذرد و مشاهدات بیانگر آن است هرچند زنان در مقایسه با دوران قبل از انقلاب اسلامی، از نظر حرفه‌ای رشد چشمگیری در حرفه حسابرسی داشته‌اند. اما تنها در حدود پنج درصد از اعضای جامعه حسابداران رسمی را تشکیل می‌دهند (محمدی، ۱۳۹۹، ۵۵). از طرف دیگر، مطالعات در حوزه پژوهش‌های رفتاری در حسابداری نشان می‌دهند ویژگی‌های فردی و روانشناختی مدیران ارشد شرکت تاثیر با اهمیتی بر تصمیم‌گیری‌ها و انتخاب‌های شرکت می‌گذارد. به عنوان نمونه، مدیران بیش اعتماد، حسابسان متخصص صنعت را به عنوان حسابرس انتخاب نمی‌کنند، زیرا این دسته از حسابسان به دلیل آشنایی با صنعت صاحبکار، توانایی بیشتری در کشف اشتباهات و تحریفات صاحبکار دارند (دالمن و همکاران^۱، ۲۰۱۵). مطالعات حسابرسی درباره خودشیفتگی مدیران صاحبکار نیز بیانگر آن است ریسک حسابرسی در شرکت‌هایی که مدیران خودشیفته دارند، بالا بوده و در نتیجه حق الزحمه حسابرسی نیز به تناسب افزایش خود شیفتگی در مدیران شرکت، افزایش خواهد یافت (جاد و همکاران^۲، ۲۰۱۷). هم چنین مستندات گواه این ادعا است که مدیران عامل خود شیفته برای کتمان کیفیت پایین صورت‌های مالی، از حسابسان با کیفیت پایین استفاده می‌کنند (کانکرو و همکاران^۳، ۲۰۲۲). پژوهش‌های انجام شده در کشور نیز نشان

1. Duellman et al
2. Judd et al
3. Kuncoro et al

می دهند خودشیفتگی مدیران شرکت‌ها، بر انتخاب استراتژی‌ها و رویه‌های حسابداری تاثیر گذار است (نمازی و همکاران، ۱۳۹۶، ۴۱؛ بذرافشان و همکاران، ۱۳۹۷، ۴۶۰). با توجه به این که زنان بار عمده چالش‌های ناشی از توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی را در جوامع در حال توسعه تحمل می‌کنند و حسابداری نیز با حمایت از سرمایه‌داری بازار و ثروت سهامداران در تداوم این نابرابری‌ها و چالش‌ها دخیل است (هینس^۱، ۲۰۱۷) و با توجه به این که جامعه ایران، یک جامعه جنسیت زده است، و در مقایسه با مردان، صفاتی که به زنان نسبت داده می‌شود، برای آنان مناسب نبوده و نقش‌های حرفه‌ای واقعی زنان را بازتاب نمی‌دهد (معینیان، ۱۳۹۶، ۱۶۹)، از این رو، این پژوهش به دنبال پاسخ به این پرسش است که تا چه اندازه خودشیفتگی مدیران عامل شرکت‌ها می‌تواند بر تصورات کلیشه‌ای آنان در انتخاب زنان به عنوان حسابرس شرکت اثر گذار باشد؟ بنابراین هدف این پژوهش در درجه اول بسط و گسترش مبانی نظری مطالعات در حوزه حسابداری و حسابرسی رفتاری و در درجه دوم شناسایی نقش ویژگی‌های روانشناختی مدیران عامل شرکت‌ها در انتخاب جنسیت حسابرس است. به نظر نویسندگان این مقاله، از آنجایی که نقش زنان در حرفه حسابرسی کشور، نقشی با اهمیت و رو به رشد در توسعه حرفه حسابرسی است، نتایج و یافته‌های این پژوهش می‌تواند دستاوردهایی به شرح زیر به همراه داشته باشد:

اول این که یافته‌های این پژوهش موجب بسط و گسترش مبانی نظری پژوهش‌های مرتبط با انتخاب حسابرس می‌شود. دوم آن که پژوهش حاضر می‌تواند خوانندگان این مقاله را از نقش خودشیفتگی مدیران ارشد صاحبکار و تصورات کلیشه‌ای آن از نقش زنان در حرفه حسابرسی آگاه کند. در نهایت نیز نتایج این مقاله می‌تواند اطلاعات سودمندی را در اختیار قانون‌گذاران و سیاست‌گذاران حرفه حسابرسی درباره اثرات ویژگی‌های روانشناختی مدیران ارشد شرکت‌ها در انتخاب جنسیت حسابرس قرار دهد. ادامه مقاله به مبانی نظری، روش شناسی پژوهش و یافته‌ها و نتیجه‌گیری اختصاص دارد.

نظریه سطوح بالا^۲

طبق این نظریه، ویژگی‌های فردی مدیران ارشد بر تصمیمات و انتخاب‌های سازمانی تاثیر گذار هستند. زیرا این ویژگی‌ها با بنیان‌های شناختی، ارزش‌ها و ادراکات افراد در ارتباط

1. Haynes
2. Upper Echelons Theory

است و همه این موارد می‌توانند بر تصمیم‌گیری مدیران مرتبط باشند. به عبارت دیگر، ویژگی‌های فردی و روانشناختی مدیران در کنار ویژگی‌های سازمانی و متغیرهای محیطی در تصمیم‌گیری آنها نقش اساسی دارند (مسن و همبریک^۱، ۱۹۸۴ و همبریک، ۲۰۰۷). تفاوت در شخصیت مدیر عامل و مدیر مالی می‌تواند عاملی برای افزایش ریسک شرکت و در نتیجه عاملی برای افزایش حق الزحمه حسابرسی باشد (باون و همکاران^۲، ۲۰۱۹). تاکنون پژوهش‌های مختلفی در حسابداری و مدیریت، تأثیر خودشیفتگی مدیر عامل بر تصمیمات شرکت را تایید کرده‌اند (اولسن اسکلبرگ^۳، ۲۰۱۶ و ژو و چن^۴، ۲۰۱۵). بر اساس نظریه سطوح بالا، تجربه کاری در حرفه حسابداری، جنسیت، سن و تحصیلات مدیر عامل تأثیر معنی داری بر انتخاب موسسات حسابرسی بزرگ دارند (چنگ و لانگ^۵، ۲۰۱۱). همچنین بر اساس این نظریه، ضعف‌های کنترل داخلی در شرکت‌هایی که مدیران عامل خودشیفته دارند، بیشتر از سایر شرکت‌ها است (جاد و همکاران^۶، ۲۰۱۷). بنابراین حسابرسان خواهان حق الزحمه حسابرسی بالاتری از این شرکت‌ها هستند. هام و همکاران طی پژوهشی نشان دادند که مدیران عامل خودشیفته بیش از حد در پروژه‌های ریسک‌پذیر سرمایه‌گذاری می‌کنند و معمولاً سود کمتری را میان سهامداران تقسیم می‌کنند (هام و همکاران^۷، ۲۰۱۷). برخی از پژوهشگران نیز بر این نکته تأکید دارند که مدیران عامل خودشیفته معمولاً در برابر عملکرد خود پاسخگو نیستند (چاترجی و همبریک^۸، ۲۰۱۱). هم چنین نمازی و همکاران (۱۳۹۶، ۴۸) نشان دادند با تغییر میزان خودشیفتگی در بین مدیران، نوع استراتژی مورد استفاده شرکت از سوی آنان تغییر پیدا خواهد کرد. نتیجه پژوهش آن‌ها بیانگر آن بود که مدیران خودشیفته بیشتر استراتژی‌های جسورانه انتخاب می‌کنند.

خودشیفتگی مردان و زن ستیزی

خودشیفتگی یک ویژگی شخصیتی است که با احساس خودبزرگی بینی، تکبر، استنمار، غرور و عدم همدلی همراه است. بیشتر میل به موفقیت، کسب قدرت و کسب موقعیت شغلی و

1. Mason and Hambrick
2. Bowen et al
3. Olsen Stekelberg
4. Zhu and Chen
5. Cheng and Leung
6. Judd et al
7. Ham et al
8. Chatterjee and Hambrick

اجرائی بالا در افراد خودشیفته بالا است. صفات خودشیفتگی مانند اقتدار طلبی، خود تحسینی، برتری طلبی، نگرش های تکبرآمیز و خودخواهانه در مردان بیشتر از زنان است. این موضوع باعث می شود تا مردان خودشیفته، همواره خود را برتر از زنان بدانند و نگرش منفی نسبت به عملکرد زنان داشته باشند. در جوامع مردسالار، فرهنگ مردسالاری می تواند این نگرش را در مردان خودشیفته تقویت کند (حمزوی و قربانی، ۱۳۸۶، ۵۸).

جامعه ایران همانند دیگر کشورهای خاورمیانه یک جامعه مردسالار است. محدودیت های فرهنگی در بکار گماردن زنان در اداره امور در جوامع مردسالار از جمله ایران را نمی توان کتمان کرد. مردان سهم زیادی از قدرت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را در اختیار دارند و از قدرت خود به اشکال مختلف برای تسلط بر زنان استفاده می کنند. از این رو، نابرابری جنسیتی در کشورهای مردسالار بالا است (مول و همکاران^۱، ۲۰۲۱). از طرف دیگر شواهد نشان می دهد نزدیک به صد درصد مدیران عامل شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مرد هستند. مطالعات در حوزه روانشناسی نشان می دهد که دیدگاه افراد نسبت به دیگران، تاثیر چشمگیری بر تصمیمات و قضاوت افراد در تنظیم روابط دارد (روجرز و همکاران^۲، ۲۰۱۷). بیشتر مردان خودشیفته، زن ستیز بوده و این مردان، بر پایه سنت های ملی و مذهبی نقش زنان در جامعه را تضعیف و همواره سعی دارند تا با اتخاذ سیاست های زن ستیز، موقعیت خود را تثبیت کنند (نایاک و تبسم^۳، ۲۰۲۱). آن ها اعتقاد به سلطه جویی مردسالارانه دارند و باورهای تحقیرآمیزی درباره زنان از خود را نشان داده و مرد را جنس برتر می دانند که باید قدرت را در اختیار داشته باشد. از این رو، می توان گفت خودشیفتگی مردان شاید با تبعیض جنسیتی در ارتباط است. کویننگ معتقد است مردان درباره نقش زنان در جامعه باورهای تبعیض آمیزی دارند و هنجارهای جنسیتی را بیشتر از زنان نقض می کنند. به عقیده او دلیل این موضوع آن است که مردان باید به طور علنی و مکرر قدرت خود را برای مردانگی خود ثابت کنند، زیرا مردانگی یک موقعیت اجتماعی برای آنان محسوب می شود. به باور این گروه از مردان، حمایت از زنان می تواند موقعیت آنان را به عنوان یک مرد کاهش دهد و در نتیجه از زنان و رفتارهای زنانه دوری می کنند (کویننگ^۴، ۲۰۱۸).

1. Mole et al
2. Rogers et al
3. Nayak and Tabassum
4. Koenig

پیشینه پژوهش

پژوهشگران طی پژوهشی در ویتنام عوامل تعیین کننده انتخاب چهار موسسه برتر حسابرسی در این کشور را اندازه شرکت، رشد شرکت و نسبت اهرمی تشخیص دادند (سو و همکاران^۱، ۲۰۲۲). کانکورو و همکاران (۲۰۲۲) طی پژوهشی در اندونزی نشان دادند خودشیفتگی مدیر عامل تاثیر با اهمیت و منفی در انتخاب چهار موسسه برتر حسابرسی دارد. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که هر گاه حسابرس شرکت، یکی از چهار موسسه برتر حسابرسی باشد در آن صورت کیفیت صورت های مالی نیز افزایش می یابد و انتخاب حسابرس می تواند عاملی تعدیل کننده در رابطه میان خودشیفتگی مدیرعامل و کیفیت گزارشگری مالی باشد. بهبهانی نیا (۲۰۲۲) طی یک بررسی در ایران دریافت با افزایش هزینه های نمایندگی، شرکت‌ها حسابرس خود را از میان موسسات حسابرسی با کیفیت پایین انتخاب می کنند. او هم چنین نشان داد هر چه حضور اعضای هیئت مدیره با تخصص مالی بیشتر باشد، احتمال انتخاب موسسات حسابرسی با کیفیت بالاتر نیز افزایش می یابد. اما، یافته‌های او اثر تعدیل کننده کنترل های داخلی بر رابطه بین هزینه‌های نمایندگی و انتخاب حسابرس را تایید نکرد. پژوهشگران طی پژوهشی در چین نشان دادند شرکت‌هایی که مدیران مالی خودشیفته دارند، کمابیش به دنبال موسسات حسابرسی دارای شهرت بالا هستند و در نتیجه حق الزحمه حسابرسی بیشتری را نیز پرداخت می کنند (شینگ و سانگ^۲، ۲۰۲۱). دایاتیس و الامر^۳ (۲۰۲۱) نشان دادند شرکای حسابرسی زن معمولاً توسط شرکت‌های بورسی بزرگ به عنوان حسابرس کمتر انتخاب می شوند. همچنین آنها در پژوهشی در مصر دریافتند که اندازه هیئت مدیره، مالکیت نهادی و سهامدار خارجی رابطه‌ای مثبت و معنی دار با انتخاب چهار موسسه برتر حسابرسی دارد. آن‌ها هم چنین به این نتیجه رسیدند که با افزایش قدرت مدیر عامل و هم چنین کاهش اندازه هیئت مدیره و کاهش سهامدار خارجی، انتخاب چهار موسسه حسابرسی برتر نیز به عنوان حسابرس کاهش می یابد. دانگ^۴ و همکاران (۲۰۲۱) بر اساس نمونه ای از شرکت‌های چینی عقیده دارند در شرکت‌هایی که انحراف از شیوه نامه های صنعت وجود دارد، با افزایش تشدید تضاد نمایندگی میان سهامداران و مدیران احتمال انتخاب چهار موسسه حسابرسی برتر کاهش می یابد.

1. Thu et al
2. Xiang and Song
3. El-Dyasty and Elame
4. Don

هان^۱ و همکاران (۲۰۲۱) در بررسی مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت بر انتخاب حسابرس نشان دادند که با افزایش مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت‌ها احتمال انتخاب موسسات حسابرسی با کیفیت افزایش می‌یابد. جورج^۲ و همکاران (۲۰۲۰) طی شواهدی از بریتانیا دریافتند که رعایت نظام راهبری خوب توسط شرکت‌ها، تاثیر با اهمیتی بر انتخاب چهار موسسه حسابرسی برتر ندارد. کیم^۳ و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند هرگاه سهامدار نهادی خارجی در ترکیب سهامداران شرکت‌ها بالا باشد، این گروه از شرکت‌ها به طور عمده چهار موسسه برتر حسابرسی را به عنوان حسابرس خود انتخاب می‌کنند. آن‌ها هم چنین دریافتند در کشورهایی که عدم تقارن اطلاعاتی بالا است معمولاً از خدمات حسابرسی موسسات بزرگ استفاده نمی‌کنند. زندی^۴ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود در پاکستان به این نکته اشاره دارند که انتخاب یکی از چهار موسسه برتر حسابرسی به عنوان حسابرس شرکت می‌تواند باعث ارتقای کیفیت گزارشگری مالی شود. به عبارت دیگر، با افزایش مدیریت سود توسط شرکت‌ها، احتمال انتخاب چهار موسسه برتر حسابرسی نیز کاهش می‌یابد. فادالی^۵ (۲۰۱۸) در بررسی متغیرهای اثرگذار بر انتخاب حسابرس دریافت که شهرت، حق الزحمه حسابرسی، نزدیکی جغرافیایی و ارتباط مؤسسه حسابرسی با سرمایه گذاران، از جمله عوامل موثر در انتخاب حسابرس هستند. الفریح^۶ (۲۰۱۷) عوامل تعیین کننده انتخاب چهار موسسه برتر حسابرسی توسط شرکت‌های پذیرفته شده در بورس کویت را شامل اندازه، تنوع جنسیتی، استقلال هیئت مدیره می‌داند. او هم چنین نشان داد با افزایش قدرت مدیرعامل احتمال انتخاب موسسات بزرگ حسابرسی کاهش می‌یابد. حق^۷ و همکاران (۲۰۱۵) در یک پژوهش در سطح کشورهای مختلف نشان دادند در کشورهایی که از نظر اخلاق شرکتی در رتبه‌های بالا قرار دارند، شرکت‌ها به طور عمده چهار موسسه برتر حسابرسی را به عنوان حسابرس خود انتخاب می‌کنند. آن‌ها هم چنین دریافتند محیط اخلاقی کشور بر رابطه میان اندازه هیئت مدیره و انتخاب حسابرس با کیفیت تاثیر معنی داری دارد. به عقیده دوئلمن^۸ و همکاران (۲۰۱۵) حسابرسان متخصص صنعت، به دلیل آشنایی با صنعت

1. Han
2. Gerged
3. Kim
4. Zandi
5. Fadaly
6. Alfraih
7. Houqe
8. Duellman

صاحبکار، خدمات حسابرسی با کیفیت تری در مقایسه با سایر حسابرسان ارائه می‌دهند و توانایی بیشتری در کشف اشتباهات و تحریفات صاحبکار دارند. آن‌ها نتیجه‌گیری می‌کنند مدیران عاملی که بیش اطمینانی بالایی دارند تمایل کمتری به انتخاب حسابرس متخصص صنعت دارند. زیرا حسابرسان متخصص صنعت می‌توانند رویه‌های حسابداری غیرمحافظة کارانه این دسته از مدیران را به راحتی کشف و گزارش کنند. بنی مهد و وفایی (۲۰۱۲) نشان دادند که متغیرهای اندازه شرکت، سودآوری، مالکیت دولتی صاحبکار و نوع گزارش حسابرسی سال قبل، از جمله عواملی هستند که بر انتخاب سازمان حسابرسی به عنوان حسابرس تأثیر می‌گذارند.

چن^۱ و همکاران (۲۰۱۳) استدلال می‌کنند که انتخاب حسابرس در شرکت‌های خانوادگی بستگی به ویژگی‌های شخصی مدیرعامل دارد. کیم^۲ و همکاران (۲۰۰۳) دریافتند شرکت‌هایی که قصد دارند تا با انتخاب رویه‌های حسابداری سود را بیش نمای کنند، آن‌ها به دنبال موسسات حسابرسی با کیفیت بالا نیستند. پژوهشگران بر اساس نظریه همسویی منافع میان مدیریت و حسابرس، نشان دادند در مواقعی که میان حسابرس و مدیریت صاحبکار، توافقی در زمینه اظهار حسابرسی وجود نداشته باشد، در آن صورت مدیریت، حسابرس خود را تغییر می‌دهد تا با این تغییر، اظهار نظر حسابرس نیز بهبود یابد (مشهدی و همکاران، ۱۴۰۱، ۲۰۱). یافته‌های پژوهش (بزرگ اصل و همکاران، ۱۴۰۰، ۵۳۸) نشان می‌دهد رابطه مثبت و معنادار بین خودشیفتگی مدیرعامل و ریسک تقلب در گزارشگری مالی وجود دارد. هم چنین نتایج پژوهش پژوهشگران دیگر بیانگر اثر تعدیل کننده تلاش حسابرسان، تخصص حسابرسان و رئیس کمیته حسابرسی در رابطه بین خودشیفتگی مدیرعامل و ریسک تقلب در گزارشگری مالی است. دریافتند رابطه معنی دار و مستقیم بین مدت زمان دوره جستجوی حسابرس و انتخاب حسابرس جدید وجود دارد. آن‌ها هم چنین رابطه‌ای مثبت و معنی داری میان مدت زمان دوره جستجوی حسابرس جدید و حق الزحمه حسابرس جدید را نشان دادند (عارف منش و میرحاجی طرزجانی، ۱۴۰۰، ۱۹۸). انگیزه‌های صاحبکار، الزامات قانونی، ارتباطات اجتماعی میان صاحبکار و حسابرس و هم چنین حق الزحمه حسابرسی از جمله عوامل مهم در انتخاب حسابرس محسوب می‌شوند (مرادی و یحیایی، ۱۳۹۹، ۲۶۲). یافته‌های پژوهش (تامرادی و همکاران، ۱۳۹۷، ۱۰) بیانگر آن است که انتخاب حسابرس بر شفافیت اطلاعات حسابداری تأثیر مثبت

1. Chen

2. Kim

دارد. افزون بر این، ارتباطات سیاسی اندازه گیری شده از طریق وجوه پرداختی به دولت، بر رابطه بین انتخاب حسابرس و شفافیت اطلاعات حسابداری تأثیر منفی می گذارد و ارتباطات سیاسی اندازه گیری شده از طریق مالکیت دولتی، بر رابطه بین انتخاب حسابرس و شفافیت اطلاعات حسابداری تأثیر مثبت دارد. هم چنین نتایج پژوهش (حاجیها و تقیان، ۱۳۹۷، ۱۶۵) نشان می دهد که اندازه و استقلال هیئت مدیره تأثیر مثبت و معناداری بر انتخاب حسابرسان متخصص در صنعت دارد. اما دوگانگی وظایف مدیر عامل اثر معناداری بر انتخاب حسابرسان متخصص در صنعت ندارد. همچنین نتایج نشان داد که اندازه هیات مدیره و استقلال هیات مدیره اثر مثبت و معناداری بر انتخاب حسابرسان بزرگ دارد، اما دوگانگی وظایف مدیر عامل اثر معناداری بر انتخاب حسابرسان بزرگ ندارد. یافته های پژوهش (نمازی و سعیدی، ۱۳۹۳، ۲۲) در بررسی ویژگی های هیئت مدیره از جمله درصد اعضای غیرموظف، سطح تحصیلات، استقلال هیئت مدیره و تغییر در اعضای هیئت مدیره را در انتخاب حسابرس نشان داد که فقط مدرک تحصیلی اعضای هیئت مدیره با انتخاب حسابرس رابطه معنی داری دارد. یافته های پژوهش (بنی مهد و جعفری معافی، ۱۳۹۲، ۹۴) نشان داد که اندازه صاحبکار، تغییر مدیریت و کیفیت ارقام تعهدی بر انتخاب موسسات بزرگ حسابرسی به عنوان حسابرس اثر گذار است. اما رابطه معنی داری بین نسبت اهرمی، سودآوری و گزارش زیان توسط صاحبکار با انتخاب موسسات بزرگ حسابرسی وجود ندارد. نتایج پژوهش (نیکومرام و احمدزاده، ۱۳۹۲، ۱۵۲) نشان می دهد که کیفیت اطلاعات حسابداری، اندازه شرکت و نوع مالکیت از مهم ترین عوامل موثر در انتخاب موسسات بزرگ حسابرسی هستند. شواهد پژوهش آن ها تایید می نماید که خصوصی سازی و رقابت در بازار حسابرسی کشور، موجب کاهش کیفیت حسابرسی در موسسات بزرگ حسابرسی شده است.

فرضیه پژوهش

بر اساس مبانی نظری پژوهش از جمله نظریه سطوح بالا که ویژگی های فردی و روانشناختی مدیران را عاملی برای انتخاب استراتژی شرکت و انتخاب رویه های حسابداری می داند. هم چنین نقش خودشیفتگی مردان در زن ستیزی و باورهای مردسالارانه، سلطه جوانانه، تحقیر آمیز و عدم حمایت از زنان (تبسم و نایاک، ۲۰۲۱). فرضیه پژوهش به صورت زیر تدوین می شود:

با افزایش خودشیفتگی مدیرعامل صاحبکار، احتمال انتخاب حسابرس زن به طور معنی‌داری کاهش می‌یابد.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با توجه به ماهیت آن، از نوع پژوهش کاربردی و از نظر روش در زمره پژوهش‌های توصیفی-همبستگی می‌باشد. مبانی نظری و داده‌های پژوهش از طریق مطالعات کتابخانه‌ای انجام شده است. از آنجایی که این پژوهش در یک محیط واقعی یعنی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران انجام شده است، این پژوهش یک مطالعه میدانی نیز محسوب می‌شود. آزمون فرضیه‌های پژوهش بر اساس رگرسیون لجستیک باینری به کمک نرم افزار SPSS شماره ۲۶ انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران است. دوره زمانی پژوهش یک دوره ده ساله بین سالهای ۱۳۸۹ لغایت ۱۳۹۸ می‌باشد. تعداد ۱۳۴ شرکت و در نهایت ۱۳۴۰ سال شرکت مشاهده به عنوان داده گزارش‌های مالی سالیانه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران به روش غربالگری جمع‌آوری و مورد آزمون قرار گرفته‌اند. جدول ۱ چگونگی انتخاب نمونه آماری پژوهش را نشان می‌دهد:

جدول ۱. تعیین نمونه آماری

تعداد شرکت‌ها	شرح
۴۵۸	کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار و فرابورس در سال ۱۳۹۸
(۱۲۴)	شرکت‌هایی که پایان سال مالی آن‌ها ۲۹ اسفند نیست
(۷۲)	شرکت‌های بیمه، سرمایه‌گذاری و هلدینگ و بانک‌ها
(۳۵)	شرکت‌هایی که طی دوره پژوهش به بورس وارد شده‌اند
(۳۷)	شرکت‌هایی که در دوره زمانی پژوهش از بورس حذف شده‌اند (توقف نماد)
(۵۶)	شرکت‌هایی که اطلاعات آنها در دوره زمانی پژوهش در دسترس نبوده است
۱۳۴	تعداد نمونه آماری

مدل پژوهش به منظور آزمون رابطه میان خودشیفتگی مدیرعامل و انتخاب حسابرس زن به صورت رابطه شماره ۱ نوشته می‌شود:

$$\text{WoAud}_{it} = a_0 + a_1 \text{Narcissism}_{it} + a_2 \text{Size}_{it} + a_3 \text{Lev}_{it} + a_4 \text{Roa}_{it} + a_5 \text{Loss}_{it} + a_6 \text{OE}_{it} + a_7 \text{BE}_{it} + a_8 \text{EM}_{it} + a_9 \text{PMC}_{it} + a_{10} \text{Industry}_{it} + \varepsilon$$

که در آن :

WoAud_{it} = در این پژوهش انتخاب حسابرس زن می باشد. این متغیر یک متغیر مصنوعی با مقدار یک و صفر است. هرگاه حسابرس شرکتی زن باشد مقدار آن یک و در غیر آن صورت صفر در نظر گرفته می شود.

Narcissism = خودشیفتگی مدیرعامل شرکت مورد رسیدگی حسابرس است. این متغیر بر اساس اندازه امضای مدیرعامل اندازه گیری می شود. امضای مدیرعامل از صفحه اول صورتهای مالی استخراج شده است. در اطراف هر امضا مستطیلی کشیده شد و مساحت آن بر اساس نرم افزار Image J اندازه گیری و سپس از مساحت هر امضاء لگاریتم طبیعی گرفته شد. در علم روانشناسی افرادی که خود را مهم می پندارند و خودشیفته، مغرور، متکبر و به دنبال تسلط بر دیگران هستند، معمولاً امضای آن ها اندازه بزرگی دارد. در پژوهش های روانشناسی ابتدا از طریق پرسشنامه سطح خودشیفتگی افراد اندازه گیری و سپس همبستگی آن با اندازه امضای افراد مورد مطالعه، مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این مطالعات نشان دادند که همبستگی معنی دار و شدیدی میان اندازه امضاء و سطح خودشیفتگی افراد وجود دارد. به عقیده روانشناسان، افرادی که امضای بزرگ تر و یا امضای خاصی دارند به دنبال آن هستند تا خود را متمایز از دیگران نشان دهند. بنابراین امضاء می تواند نشانه ای از نوع شخصیت فرد باشد (مورلاو و ویجناف، ۱۹۷۳ و جورجنسون، ۱۹۷۷). در پژوهش های حسابداری و حسابرسی نیز از امضای مدیران و حسابرسان به عنوان نشانه ای از خودشیفتگی استفاده شده است (شینگ و سانگ، ۲۰۲۱ و هام و همکاران، ۲۰۱۸ و چو و همکاران، بذرافشان و همکاران، ۱۳۹۷، ۴۵۹).

Size = اندازه شرکت مورد رسیدگی حسابرس، که از طریق لگاریتم طبیعی جمع دارایی ها اندازه گیری می شود.

Lev = ریسک مالی شرکت مورد رسیدگی حسابرس، عبارت است از نسبت جمع بدهی ها به جمع دارایی ها

$Roa =$ نسبت سود آوری شرکت مورد رسیدگی حسابرس، عبارت است از نسبت سودخالص به جمع دارایی ها

$Loss =$ زیان گزارش شده توسط شرکت مورد رسیدگی حسابرس، یک متغیر مصنوعی با مقدار یک و صفر است. اگر شرکت در سال جاری زیان گزارش کرده، مقدار آن یک و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می شود.

$OE =$ مالکیت سهامدار عمده عبارت است از درصد سهام متعلق به سهامدار عمده در ترکیب سهامداران شرکت مورد رسیدگی حسابرس

$BE =$ استقلال هیئت مدیره شرکت مورد رسیدگی حسابرس، عبارت است از درصد هیئت مدیره غیرموظف به کل اعضای هیئت مدیره

$EM =$ مدیریت سود که از طریق مدل کوتاری و همکاران (۲۰۰۵) اندازه گیری شده است. این مدل در رابطه شماره ۲ نشان داده شده است:

$$\text{Accruals}_{it} / TA_{it-1} = a_0 + a_1 1/TA_{it-1} + a_2 (\Delta \text{Sale}_{it} - \Delta \text{Rec}_{it}) / TA_{it-1} + a_3 \text{PPE}_{it} / TA_{it-1} + a_4 \text{Roa}_{it} + \varepsilon$$

متغیرهای این رابطه به صورت معرفی می شوند:

$\text{Accruals} =$ ارقام تعهدی است که از تفاوت میان سود خالص و جریان نقد عملیاتی به دست می آید.

$$TA_{it-1} = \text{جمع دارایی ها در اول دوره}$$

$$\Delta \text{Sale}_{it} = \text{تغییرات فروش سال جاری نسبت به سال قبل}$$

$$\Delta \text{Rec}_{it} = \text{تغییرات حسابهای دریافتی تجاری سال جاری نسبت به سال قبل}$$

$$\text{PPE}_{it} = \text{جمع دارایی های ثابت مشهود}$$

در رابطه شماره ۲ خطای مدل (ε) به تفکیک هر صنعت محاسبه می شود که نشان دهنده مدیریت سود است.

$$\text{PMC}_{it} = \text{عبارت است از توان رقابتی شرکت مورد رسیدگی حسابرس که از نسبت فروش}$$

هر شرکت در هر سال به جمع فروش صنعت در هر سال اندازه گیری می شود.

Industry_{it} = صنعتی که شرکت در آن فعالیت می کند که مقدار یک و صفر نشان داده می شود.

در این پژوهش بر اساس مطالعات قبلی (بنی مهد و معافی، ۱۳۹۲، ۸۹، مرادی و یحیایی، ۱۳۹۹، ۲۶۵) متغیرهای اندازه شرکت، نسبت اهرمی، نسبت سودآوری، گزارش زیان، درصد سهام متعلق به سهامدار عمده، استقلال هیئت مدیره، مدیریت سود و توان رقابتی به عنوان متغیرهای کنترل در نظر گرفته شده است. در این پژوهش، به دلیل آن که خود همبستگی شدید میان اندازه شرکت و حق الزحمه حسابرسی وجود داشت، حق الزحمه حسابرسی به عنوان متغیر کنترل در نظر گرفته نشده است.

یافته های پژوهش

آمار توصیفی

آمار توصیفی داده های پژوهش در جدول ۲ ارائه شده است. این جدول میانگین و میانه متغیرهای کمی پژوهش را نشان می دهد. نزدیک بودن میانه و میانگین متغیرها نشان دهنده نرمال بودن متغیرها است. هم چنین جدول ۳ نشان می دهد که در حدود ۶ درصد از مشاهدات حسابرس خود را از میان زنان انتخاب کرده اند. شرکت هایی که زیان گزارش نموده اند نیز در حدود ۱۵ درصد مشاهدات است.

جدول ۲. آمار توصیفی

	خودشیفتگی مدیر عامل	اندازه شرکت	ریسک مالی	نسبت سودآوری	مالکیت سهامدار عمده	استقلال هیئت مدیره	مدیریت سود	توان رقابتی
میانگین	۹/۹	۱۴/۶۸	۰/۴۱۴	۰/۰۷۰	۰/۶۹	۰/۲۳۹	-۰/۰۰۱۸	۰/۰۹۶
میانه	۹/۹۲	۱۴/۵۴	۰/۳۶۴	۰/۰۴۶	۰/۵۵	۰/۲۱۱	-۰/۰۰۳۵	۰/۰۴۹
انحراف معیار	۰/۶۷۶	۱/۳۱۹	۰/۲۳۸	۰/۱۶۹	۰/۲۱۹	۰/۳۳۱	۰/۱۱۶	۰/۱۴۰
حداقل	۷/۵۷	۱۱/۵۷	۰/۰۰۰	-۱/۸۹۴	۰/۲۵	۰/۲۳۲	-۰/۴۳۷	۰/۰۰۰۸
حداکثر	۱۳/۲۱	۲۰/۴۲	۰/۹۰۹	۱/۶۰۴	۱	۱	۰/۴۸۲	۰/۹۳۷

جدول ۳. ادامه آمار توصیفی

سال	تعداد حسابرس مرد	تعداد حسابرس زن	تعداد شرکت‌های زیان ده
۱۳۸۹	۱۲۲	۱۲	۱۷
۱۳۹۰	۱۲۶	۸	۲۵
۱۳۹۱	۱۲۸	۶	۲۲
۱۳۹۲	۱۲۹	۵	۲۳
۱۳۹۳	۱۲۷	۷	۲۲
۱۳۹۴	۱۲۵	۹	۱۷
۱۳۹۵	۱۲۷	۷	۱۷
۱۳۹۶	۱۲۸	۶	۲۳
۱۳۹۷	۱۲۷	۷	۱۷
۱۳۹۸	۱۲۷	۷	۲۰
جمع	۱۲۶۶	۷۴	۲۰۳

آزمون فرضیه پژوهش

قبل از آزمون فرضیه پژوهش، همبستگی میان متغیرهای توضیحی مدل مورد بررسی قرار می‌گیرد. جدول ۴ و همبستگی میان متغیرهای توضیحی مدل پژوهش را نشان می‌دهد. نتایج جدول یادشده بیانگر آن است که بیشترین همبستگی معنی دار میان اندازه شرکت و توان رقابتی برابر ۴۳ درصد است. از آنجایی که این مقدار کمتر از ۵۰ درصد می‌باشد، می‌توان گفت که همبستگی حاد میان متغیرهای پژوهش وجود ندارد.

جدول ۴. همبستگی میان متغیرها

توان رقابتی	مدیریت سود	استقلال هیئت مدیره	مالکیت سهامدار عمده	گزارش زیان	نسبت سودآوری	ریسک مالی	اندازه شرکت	خودشیفتگی مدیر عامل	
۰/۰۳۴	۰/۰۲۱	۰/۰۰۷	-۰/۰۱۰	-۰/۰۲۱	-۰/۰۴۷	-۰/۰۰۲	۰/۰۱۶	۱	خودشیفتگی مدیر عامل
۰/۰۳۵*	۰/۰۵۳**	۰/۰۳۶	-۰/۰۵۰	-۰/۰۰۹	-۰/۰۲۹	-۰/۰۲۴	۱		اندازه شرکت
۰/۰۱۷۴*	-۰/۰۶۴°	۰/۰۱۷*	۰/۰۰۸	۰/۰۲۶۸	-۰/۰۱۷۸	۱			ریسک مالی

توان رقابتی	مدیریت سود	استقلال هیئت مدیره	مالکیت سهامدار عمده	گزارش زیان	نسبت سودآوری	ریسک مالی	اندازه شرکت	خودشیفتگی مدیر عامل	
۰/۱۴۶°	۰/۱۴۲°	-۰/۰۱۰	۰/۰۰۲	-۰/۴۰۳	۱				نسبت سودآوری
-۰/۰۶۷*	-۰/۱۰۴°	-۰/۰۱۸	-۰/۰۳۶	۱					گزارش زیان
-۰/۰۵۳*	-۰/۰۶۶*	۰/۰۰۳	۱						مالکیت سهامدار عمده
-۰/۰۰۹	-۰/۰۰۶	۱							استقلال هیئت مدیره
۰/۰۷۴*	۱								مدیریت سود
۱									توان رقابتی
**معنی دار در سطح ۹۵ درصد *معنی دار در سطح ۹۰ درصد									

آزمون فرضیه پژوهش بر اساس رگرسیون چند متغیره لاجستیک باینری انجام شده است. جدول ۵ نتایج آزمون یادشده را نشان می‌دهد. مطابق نتایج این جدول از آنجایی که سطح معنی داری خودشیفتگی مدیرعامل برابر ۳/۹ درصد و کمتر از ۵ درصد است، بنابراین می‌توان ادعا کرد که در سطح ۹۵ درصد میان خودشیفتگی مدیرعامل و انتخاب حسابرس زن رابطه‌ای معنی‌دار وجود دارد و چون ضریب خودشیفتگی منفی است، می‌توان گفت که این رابطه منفی است. یعنی با افزایش خودشیفتگی مدیرعامل احتمال انتخاب حسابرس زن نیز کاهش می‌یابد. از این رو، فرضیه پژوهش تایید می‌شود. هم چنین این جدول نشان می‌دهد که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، گزارش زیان رابطه‌ای منفی و معنی‌دار و درصد سهام متعلق به سهامدار عمده رابطه‌ای مثبت و معنی‌دار با احتمال انتخاب حسابرس زن دارند. بقیه متغیرهای پژوهش نیز رابطه‌ای معنی‌دار با انتخاب حسابرس زن ندارند. هم چنین آماره کای دو مدل برابر ۶۹/۷۲۸ و سطح معنی‌داری آن زیر ۵ درصد و برابر صفر است. این موضوع به این معنی است که نقش متغیرهای توضیحی مدل در تغییر نسبت احتمالات متغیر انتخاب حسابرس زن با اهمیت و مورد تایید است. هم چنین ضریب تعیین مدل برابر ۱۶/۶ درصد و درصد پیش‌بینی مدل نیز برابر ۹۴/۲ درصد و بالا است.

جدول ۵. آزمون فرضیه ها

مقدار تابع نمایی	سطح معنی داری	درجه آزادی	آماره والد	خطای استاندارد	ضرایب	
۰/۱۸۸	۰/۵۵۷	۱	۰/۳۴۵	۲/۸۴۲	-۱/۶۶۹	مقدار ثابت
۱/۰۹۵	۰/۰۳۹	۱	۴/۲۶۰	۰/۱۹۹	-۰/۴۱۱	خود شیفتگی مدیر عامل
۱/۰۹۵	۰/۴۵۹	۱	۰/۵۴۸	۰/۱۲۳	۰/۰۹۱	اندازه شرکت
۰/۴۱۴	۰/۱۱۲	۱	۲/۵۲۳	۰/۵۵۵	-۰/۸۸۱	ریسک مالی
۰/۳۰۷	۰/۴۳۱	۱	۰/۶۱۹	۱/۵۰۱	-۱/۱۸۱	سودآوری
۰/۳۳۸	۰/۰۴۹	۱	۳/۸۸۸	۰/۵۴۹	-۱/۰۸۳	گزارش زیان
۵/۵۶۲	۰/۰۰۶	۱	۷/۴۴۰	۰/۶۲۹	۱/۷۱۶	درصد مالکیت سهامدار عمده
۱/۷۱۹	۰/۱۹۱	۱	۱/۷۱۳	۰/۴۱۴	۰/۵۴۲	استقلال هیئت مدیره
۰/۴۱۳	۰/۲۹۷	۱	۱/۰۸۸	۰/۸۴۸	-۰/۸۸۵	مدیریت سود
۲/۸۵۶	۰/۳۰۹	۱	۱/۰۳۶	۱/۰۳۱	۱/۰۴۹	توان رقابتی
	۰/۰۰۰				۶۹/۷۲۸	آماره کای دو
Overall Percentage = ۹۴/۲				Nagelkerke R ^۲ = ۰/۱۶۶		

تذکر: اثرات صنعت در آزمون فرضیه لحاظ شده است

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش رابطه میان خود شیفتگی مدیر عامل و انتخاب حسابرس زن را مورد بررسی قرار می دهد. طبق نتایج پژوهش نشان داده شد که با افزایش خود شیفتگی مدیر عامل شرکت مورد رسیدگی حسابرس، احتمال انتخاب حسابرس زن کاهش می یابد. یافته های این مقاله با نتایج پژوهش (کانکورو و همکاران، ۲۰۲۲ و دوئلمن و همکاران، ۲۰۱۵ و تبسم و نایاک، ۲۰۲۲) مطابقت دارد. آن ها نقش ویژگی های رفتاری مدیران ارشد شرکت ها را در تصمیم گیری ها و انتخاب سیاست های شرکت مورد تایید قرار داده بودند. به عنوان نمونه کانکورو و همکاران (۲۰۲۲) نشان دادند که خود شیفتگی مدیر عامل تاثیر با اهمیت و منفی در انتخاب چهار موسسه برتر حسابرسی دارد.

شواهد پژوهش تایید می کند که تصورات کلیشه ای جامعه مردسالار کشور درباره زنان، در مدیران ارشد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نیز وجود دارد. این تصورات با خود شیفتگی این مدیران تشدید و انتخاب حسابرس زن را به عنوان حسابرس محدود می کند. از آنجایی که زنان حسابرس در مقایسه با مردان حسابرس، دقت نظر و کیفیت حسابرسی

بیشتری دارند. از این رو، می‌توان گفت که خودشیفتگی مدیر عامل می‌تواند معیاری برای کاهش کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت حسابرسی باشد. این موضوع با نتایج پژوهش گذشته از جمله پژوهش (جاد و همکاران، ۲۰۱۷ و چاترجی و همبریک، ۲۰۱۱) همسو است. آنها خودشیفتگی مدیران عامل را عامل کاهش کیفیت گزارشگری مالی و عدم پاسخ‌گویی می‌شناسند.

از دستاوردها و سودمندی‌های علمی این پژوهش آن است درک دانشجویان و استادان حسابداری و حسابرسی از نقش ویژگی‌های روانشناختی مدیران ارشد شرکت صاحبکار را در حسابرسی آگاه می‌کند. این پژوهش تایید می‌کند خودشیفتگی مدیر عامل صاحبکار، متغیری مهم در ترجیح دادن به حسابرس مرد است. از این رو، به عقیده نویسندگان مقاله، پژوهش حاضر می‌تواند درک ما را در شناخت تبعیض جنسیتی در حرفه حسابداری و حسابرسی ارتقاء دهد. با وجود آن که بعد از تشکیل جامعه حسابداران رسمی شاهد رشد و توسعه حرفه‌ای زنان در حرفه حسابرسی هستیم، اما بر اساس شواهد این پژوهش، می‌توان گفت که تقاضا کنندگان خدمات حسابرسی، هم‌چنان حرفه حسابرسی را یک حرفه مردانه می‌دانند. از این رو، به سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران حرفه حسابرسی کشور پیشنهاد می‌گردد تا سیاست‌گذاری مناسبی از جمله حضور زنان در شورای عالی جامعه حسابداران رسمی به منظور ارتقاء و حمایت از نقش زنان در حرفه حسابرسی به عمل آورند.

References

- Alfraih, M. M. (2017). Choosing an external auditor: does the composition of boards of director's matter? *International Journal of Law and Management*, 59(3), 394-412.
- Arif Manesh, Zahra. Mirhaji Tazarjani, Zahra. (2020) Investigating the impact of the auditor search period as a sign of audit risk on auditor selection and audit fees. *Journal of Audit Knowledge*. Vol. 21, No. 82, pp. 179-201. (in Persian).
- Behbahaninia, P.S. (2022). "Agency costs and auditor choice: the moderating role of board's expertise and internal control", *Journal of Financial Reporting and Accounting*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print.
- Banimahd, Bahman.Jafari Moafi, Reza. (2012) Accruals Quality and Auditor Selection. *Journal of Empirical studies of financial accounting*. Vol. 11, No. 37, pp. 81-98. (In Persian).
- Banimahd, B., & Vafaei, E. (2012). "The effect of client size, audit report, state ownership, financial leverage and profitability on auditor selection; evidence from Iran", *African Journal of Business Management*, 6.
- Bazrafshan, Vajihe. Bazrafshan, Ameneh.Salehi, Mahdi. (2017). Investigating the Influence of Managers' Narcissism on Financial Reporting Quality. *Journal of Accounting and Auditing Reviews*. Vol. 12, No. 2, pp. 139-155. (in Persian).
- Bowen, R.M. Jollineau, J. Lyon, S. Malhotra, S. Zhu, P. (2019). "CEO-CFO Personality Differences and Audit Fees: The Price of Conflict? Working Paper, *SSRN Electronic Journal*.
- Bozorgasl, Mosa. Behshour, Isaac.Ahmadi Pak, Fereshteh. (2020). Chief Executive Officer (CEO) Narcissism and Risk of Financial Reporting Fraud with Placing Emphasis on the Roles of Auditors and Audit Committees. *Journal of Accounting Knowledge*, Vol. 12, No. 2, Ser.45, pp. 139-155. (In Persian)
- Chen, X. Cheng, Q. & Dai, Z. (2013). "Family ownership and CEO turnovers", *Contemporary Accounting Research*, 30.
- Cheng, L. Leung, T. (2011). "Management Demography and Auditor Choice: The Case of China, *International Review of Accounting*", *Banking and Finance*.
- Chou, T. Pittman, J.A. Zhuang, Z. (2021). "The Importance of Partner Narcissism to Audit Quality: Evidence from Taiwan", *The Accounting Review*, 96.
- Dong, X. Cui, Y. Gao, J. (2021). "Strategic deviance and auditor selection".

- Duellman, S. Hurwitz, H. Sun, Y. (2015). "Managerial Overconfidence and Audit Fees", *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 11.
- El-Dyasty, M. Elamer, A.A. (2021). "The effect of ownership structure and board characteristics on auditor choice: evidence from Egypt", 377.
- Fadaly, D.S. (2018). "Determination of auditor choice in emerging markets: evidence from Saudi arabia. The business and management review", 9.
- Gerged, A. M. Mahamat, B. B. Elmghaamez, I. K. (2020). "Did corporate governance compliance have an impact on auditor selection and quality? Evidence from FTSE 350", *International Journal of Disclosure and Governance*, 17.
- Hajiha, Zohra. Taghian, Gholam Abbas. (2015) Investigating the effect of the structure of the board of directors on the selection of quality auditors in companies listed on the Tehran Stock Exchange. *Journal of Audit knowledge*. Vol. 18, No. 72, pp. 149-170. (In Persian).
- Ham, C. N. Seybert, and Wang, S. (2018). "Narcissism is a bad sign: CEO signature size, investment, and performance", *Review of Accounting Studies*, 23.
- Hamzavi, Fateme. Qorbai, Nima. (2006) Narcissism and Gender Roles in the Iranian Female Youth. *Women's Social-Psychological Studies Journal*. Vol. 5, No. 2, pp. 55-72. (In Persian).
- Hambrick, D. C. (2007). "Upper echelons theory: An update", *Academy of Management Review*, 32.
- Hambrick, Donald C. Mason, Phyllis A. (1984). "Upper Echelons: The Organization as a Reflection of Its Top Managers". *The Academy of Management Review*. 9.
- Han, S. Rezaee, Z. Tuo, L. Wu, J. (2021). "Corporate social impact and auditor changes", *Journal of Corporate Accounting and Finance*, 32.
- Haynes, K. (2017), "Accounting as gendering and gendered: a review of 25 years of critical accounting research on gender", *Critical Perspectives on Accounting*, 43.
- Houqe, M.N. Van Zijl, T. Dunstan, K. (2015). "Corporate ethics and auditor choice – international evidence", *Research in Accounting Regulation*, 27.
- Jorgenson, D. O. (1977). "Signature size and dominance: A brief note", *Journal of Psychology*, 97.

- Judd, J. S. K. J. Olsen, and Stekelberg, J. (2017). "How do auditors respond to CEO narcissism? Evidence from external audit fees", *Accounting Horizons*, 31.
- Kim, J. B. Chung, R. Firth, M. (2003). "Auditor conservatism, asymmetric monitoring, and earnings management" *Contemporary Accounting Research*, 20.
- Kim, J. B. Pevzner, M. & Xin, X. (2019). "Foreign institutional ownership and auditor choice: Evidence from worldwide institutional ownership", *Journal of International Business Studies*, 50.
- Koenig. AM. (2018). "Comparing Prescriptive and Descriptive Gender Stereotypes about Children, Adults, and the Elderly", *Front. Psychol.* 9.
- Kothari, S. Leone, A. Wasley, C. (2005). "Performance-matched discretionary accrual measures", *Journal of Accounting and Economics* 39.
- Kuncoro, E.A. Soepriyanto, G. Zudana, A.E. (2022). "Do Narcissistic CEOs Affect Accounting Irregularities? Evidence from Indonesia", *Universal Journal of Accounting and Finance*, 10.
- Mashhadi Gharaghaya, Hadi. Banimahd, Bahman. Forqandoost Haqiqi ,Kambiz, .Moradzadehfard ,Mehdi (2022) The Relationship between Audit Opinion Shopping and Audit Partner Switching: Evidence from Companies listed on the Tehran Stock Exchange. Securities & Exchange Organization, Research, Development & Islamic Studies (RDIS) *Journal of Securities and Exchange*, Spring 2022, V. 15, No.57, pp. 197-224. (In Persian).
- Mohammadi.Fereshteh (2019). The role of women in the accounting profession of Iran and the world, *Journal of Accountant Magazine*. No. 322, pp. 54-56. (In Persian).
- Moinyan, Narmine. (2016) A sociological look at the role of gender stereotypes in job discrimination against women and the background factors affecting the formation of these stereotypes in Iranian culture. *Journal of Publication: Women and Family Studies*. Vol. 10, No. 37, pp. 163-179. (In Persian).
- Mole, R. Golec de Zavala, A. & Ardag, M. (2021). "Homophobia and national collective narcissism in populist Poland", *European Journal of Sociology*, 62.
- Moradi, Mohammad. Yahyai, Munira. (2016) Compilation of the selection model of an independent auditor in Iran. *Journal of Accounting and Auditing Reviews*. Vol. 27, No. 2, pp. 258-287. (In Persian).

- Namazi, Mohammad. Saidi, Mojtabi (2013) The relationship between the characteristics of the board of directors and auditor selection. *Financial accounting and audit research*, V. 6, No.22, pp. 1-27. (In Persian).
- Namazi, Mohammad. Dehghani Saadi, Ali Asghar. Qohestani, Samaneh (2016) Narcissism of managers and business strategy of companies. *Knowledge of management accounting and auditing*, V. 6, No.22, pp. 37-51. (In Persian).
- Nikumram, Hashem. Ahmadzadeh, Hamid. (2016) Investigating the relationship between the quality of accounting information and the choice of auditor type in companies admitted to the Tehran Stock Exchange. *Journal of quantitative studies in management*, V. 4, No.4, pp. 138-157. (In Persian).
- Olsen, K. J. and J. Stekelberg. (2016). "CEO narcissism and corporate tax sheltering", *The Journal of the American Taxation Association*, 38.
- Rogers, T. Goldstein, N.J. Fox, C.R. (2017). "Social mobilization", *Annu. Rev. Psycho.* 69.
- Tabassum, N. Nayak, B.S. (2021). "Gender Stereotypes and Their Impact on Women's Career Progressions from a Managerial Perspective" *IIM Kozhikode Society & Management Review*, 10.
- Tamradi, Ali. Rostaminia, Reza. Sarkmariam, Saeeda(2015) Investigating the effect of political communication on the relationship between auditor selection and transparency of accounting information in Tehran Stock Exchange. *Journal of Research in accounting and economic sciences*. (In Persian).
- Thu, P.A. Khanh, T.H.D. (2022). "Determinants of Auditor Choice in Non-Financial Listed Firms on the Vietnamese Stock Market", *International Journal of Asian Business and Information Management (IJABIM)*, 13.
- Xiang, R. Song, C. (2021). "CFO narcissism and audit fees: Evidence from listed Companies in China", *China Journal of Accounting Research*, 14.
- Zandi, G. M. Sadiq, M. Mohamad, S. (2019). "Big-four auditors and financial reporting quality", *Evidence from Pakistan. Humanities & Social Sciences Reviews*, 7.
- Zhu, D. H. and G. Chen. (2015). "Narcissism, director selection, and risk-taking spending", *Strategic Management Journal*, 36.
- Zweigenhaft, R. L. Marlowe, D. (1973). "Signature size: Studies in expressive movement", *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 40.